

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

På udkig efter ynglende svaleklire i Gribskov

Kom med på en stemningsfuld tur efter ynglende svaleklire. Per Ekberg fra DOF Nordsjælland har i mange år fulgt og overvåget bestanden i Gribskov. I april tager han ud for at lede efter ynglepar for at holde øje med en af vores mest sjældne ynglefugle. Per Ekberg er aktuel med en status for Gribskovområdets ynglefugle.

Det er en dejlig mild og stille forårmorgen i april. Det er tidligt på morgenen, og jeg tænker, at det må være dagen, hvor jeg kan finde svaleklirer på ynglepladserne i skoven.

Jeg har efterhånden erhvervet mig en del erfaring med at registrere svaleklirer, og jeg kender skovens områder, hvor jeg tidligere har fundet svalekliren ynglende.

Men skoven er stor, og jeg skal langt ind og rundt forskellige steder, så jeg er nødt til at bevæge mig rundt på cykel.

Jeg er startet min tur fra den sydlige del af skoven og har allerede passeret et par klassiske skovmoser, hvor der ofte findes svaleklire, og jeg ser og hører også et par i territorieflugt over ét af områderne. Det bliver selvfølgelig bogført lige som det øvrige.

Jeg befinder nu næsten midt inde i skoven og har lige sat min cykel op af et ældre dødt grantræ.

Jeg kan se, at sortspætten har været at hakke efter føde på træets nederste del for nylig.

En hedelærke hænger i luftrummet over mig, mens jeg bevæger mig ind over et åbent kuperet overdrev, hvor en flok heste går og græsser.

Nede i lavningen ligger en smuk sø, som blev genskabt i 2002. Her ynglede svalekliren tidligere, men nu er området desværre blevet for åbent og friseret efter svaleklirens smag.

Jeg må liste mig væk og gå i skjul af nogle træer for ikke at skræmme to traner op, som jeg har opdaget ude i søen.

De står majestætisk og kigger ud over området ude på en lille ø beklædt med star-tuer.

De bliver heldigvis stående, men en mere sky svaleklire, som jeg opdager på dens kald, flyver op og forsvinder væk.

Der er meget aktivitet i fuglene på denne fine morgen.

Maglemosen, Gribskov. Foto: Per Ekberg

Jeg er nu nået ind i Maglemosen, som er et stort skovmoseområde, som har ligget urørt siden 1905.

Inde fra mosen lyder sortspættens kraftige og vedholdende trommen fra en død stamme. Herinde hersker der, modsat i resten af skoven, en dejlig uorden og kaos med væltede og døde træer tilgroet med grågrønne lavarter, i bunden vokser mængder af skinnende grønne mosarter, og mine tanker ledes hen til en fin nordsvensk skov.

Det er et uvejsomt område med mange forhindringer og tilmed til tider meget fugtig bund.

Jeg stopper op ved et mere åbent område og sætter mig stille på en træstub. Efter at have siddet i 30 minutter uden hverken at have set eller hørt svaleklire beslutter jeg at gå videre, da jeg skal nå at tjekke mange flere steder for svaleklire i dag.

Jeg går videre gennem den store mose op til udkanten, hvor der er et lille vådområde med døde træer. Jeg sætter mig igen stille ned og venter og ser, om noget hænder.

Svalekliren er en sky fugl, så det er vigtigt, at jeg bevæger mig stille og forsigtigt frem i området.

Svaleklire skælder ud fra toppen af en stamme i fattigkær. Foto: Per Ekberg

Jeg har nu siddet stille i 15 minutter halvt skjult under nogle rødgraner. Bag mig vokser der gran og birkeskov, foran ligger den lille mose.

Her lyder lille lappedykkers trillen fra mosefladen, den er som altid godt gemt.

Krikandens krik, krik høres fra mosen, og lidt gemt i kanten af mosen ligger nogle hanner og hunner.

Godt 200 meter ude i toppen af et dødt træ sidder en stor fugl. Det er en fiskeørn, der har fundet et godt område, dybt inde i skoven, hvor den uden at blive forstyrret kan æde sin medbragte fisk.

Nu kan jeg høre svaleklirens karakteristiske og vidunderlige sang over de gamle rødgraner i Maglemosen. Den lyder bag mig, men et stykke væk, den kommer nærmere.

Jeg hører en fugl mere. Den sidder 10-15 meter oppe i toppen af en rødgran og kalder. Hannen udfører nu sin sangflugt i buer op og ned over den siddende hun.

Han går ned og sætter sig på en gren tæt på hende og fortsætter sin sang. Efter en stund parrer de sig. En rigtig fin oplevelse.

Han går ned og sætter sig på en gren tæt på hende og fortsætter sin sang. Efter en stund parrer de sig. En rigtig fin oplevelse.

Jeg er efterhånden kommet langt op mod nord i skoven, og mens jeg cykler af sted på skovstien, hører jeg svagt en svaleklires territorie sang langt inde i noget tæt skov og væk fra stien.

Umiddelbart er der ikke noget der ligner en svaleklirebiotop her. Men jeg kommer i tanke om, at jeg gik derinde sidste vinter, og at der ligger en meget tæt lille skovmose.

Klassisk svaleklirebiotop. Foto: Per Ekberg

Jeg har nu listet mig forsigtigt derind og sidder helt stille gemt bag et stort træ. Området ligner ikke en typisk svaleklire biotop. Det er en lille og frodig skovmose med elletræer og birketræer, der står også et ældre dødt egetræ. Der er ikke meget åbent vand, kun en lille vandpyt.

En svaleklire går rundt og fouragerer i pytten. Jeg hører endnu en svaleklires sang, den må sidde et sted i nærheden. Nu kommer den og lander tæt på den anden. Jeg oplever nu et meget fint parringsspil ved den lille vandpyt. Halen er spilet helt ud, og den vipper rytmisk op og ned.

Efter dette flotte forspil går hunnen op på en træstub, hannen hopper op, og de parrer sig. En rigtig fin opvisning inde i denne tætte skovmose, hvor jeg ikke lige troede, der fandtes svaleklire.

Jeg når lige at besøge yderligere nogle egnede svaleklirebiotoper, og flere par bliver registreret, og yderligere nogle fine fugle- og naturoplevelser lagres på nethinden.

Tiden går hurtigt, når man er i godt selskab med natur og fugle.

Tiden går hurtigt, når man er i godt selskab med natur og fugle.

Otte timer er gået, så jeg vender cyklen og kører hjemad. En svaleklire – registrerings dag er slut.

Læs meget mere om bestanden af svaleklire i næste artikel af Per Ekberg om svaleklirerne i Gribskov.

[Læs Per Ekbergs rapport: Gribskovområdets ynglefugle 2004-2014](#)

 Dato:
13. 04. 2018

 Skrevet af:
[Per Ekberg Caretakeransvarlig for Gribskov](#)

 Fotos af:
[Per Ekberg DOF Nordsjælland](#)

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
GRIBSKOV, SVALEKLIRE

 Kilder

GRIBSKOVOMRÅDETS YNGLEFUGLE 2004-2017 Af Per Ekberg, Caretakeransvarlig for Gribskov